

OPINIE

OOK HOOGBEJAARDEN KUNNEN BESLISSINGEN NEMEN

26 MAART 2009 OM 00:00 UUR

Naar aanleiding van de stervenswens van de 93-jarige Amelie Van Esbeen uit Merksem pleiten **DELPHINE DE SMET** en **MAARTEN BOUDRY** ervoor hoogbejaarden echt serieus te nemen, ook wanneer ze willen sterven.

Amelie Van Esbeen. blg © JORGE DIRKX

De stervenswens van Amelie Van Esbeen, een 93-jarige dame uit Merksem die levensmoe is, deed het maatschappelijke debat over euthanasie de laatste dagen weer oplaaien. Volgens Chris Gastmans, hoogleraar medische ethiek aan de KU Leuven (*DS 24 maart*), en Bernadette Van den Heuvel (*DM 24 maart*), algemeen directeur ouderenzorg bij de Gasthuiszusters in Antwerpen, kan euthanasie geen oplossing zijn.

Volgens Gastmans en Van den Heuvel moeten we de achterliggende oorzaken van die hulpvraag zien te achterhalen en oplossingen vinden die het bestaan van deze mensen kunnen verlichten. Een veralgemeende oplossing bestaat niet, want we moeten de 'uniciteit' van elke mens blijven respecteren.

Beide auteurs creëren echter een valse tegenstelling tussen deze bezorgdheden en het voorstel voor een herziening of verfijning van de euthanasiewet, dat naar aanleiding van de vraag van Amelie Van Esbeen opnieuw werd geopperd.

Niemand heeft beweerd dat, als we de euthanasievraag van mensen zoals Amelie Van Esbeen ernstig nemen, dat afbreuk zou doen aan de cruciale rol van de zorgverlener. Evenmin is het zo dat euthanasie dé pasklare en veralgemeende oplossing zou moeten vormen voor ouderen met levensmoeheid. Het is inderdaad meer dan wenselijk dat, voorafgaand aan de eventuele inwilliging van een hulpvraag tot euthanasie, een onderzoek komt naar de situatie waarin de persoon zich bevindt en de oorzaken van zijn of haar doodsverlangen. Wie echter beweert dat euthanasie als een 'deus ex machina' ten tonele werd gebracht om 'allerlei moeilijke problemen op te lossen waarvoor we in onze samenleving geen pasklare oplossing hebben', maakt een kwalijke en intellectueel oneerlijke karikatuur van een ernstig debat. Gastmans beweert 'de belevingen en de daaruit voortvloeiende stervenswens' van de oudere 'ernstig te nemen', maar op de keper beschouwd staan hij en Van den Heuvel voor een paternalistische benadering waarbij een aanhoudende en weloverwogen stervenswens uiteindelijk genegeerd wordt.

In tegenstelling tot wat Gastmans en Van den Heuvel beweren, neemt geen van beiden de oudere als autonoom persoon ernstig. Allebei leggen ze sterk de nadruk op de 'kwetsbaarheid' en 'waardigheid' van ouderen. Maar welke waardigheid heeft de oudere als bij voorbaat bepaalde opties worden uitgesloten en in zijn of haar plaats wordt beslist hoe 'het probleem' moet worden verholpen? Is de aanpak van ouderen als weerloze wezens, waarbij 'kwetsbaarheid' de essentie uitmaakt van hun identiteit, inderdaad de meest wenselijke aanpak? Een dergelijke filosofie dreigt eerder de oudere zijn of haar waardigheid te ontnemen, in plaats van die te bestendigen. Door een oudere steeds te benaderen als ziek, kwetsbaar wezen dat in afwachting is van zijn naderend einde, zal die zich na verloop van tijd misschien gaan schikken in deze eenzijdige rol.

Het valt sterk te betwijfelen of dit uitgangspunt overeenkomt met het zelfbeeld

van hoogbejaarden. Het zou in elk geval grondig moeten worden onderzocht. Enkel overgaan tot een particularistische aanpak, zoals Van den Heuvel en Gastmans voorstellen, zal dus zeker niet volstaan. Zowel het zelfbeeld van ouderen, als hun algemeen welbevinden en de frequentie van de wens tot levensbeëindiging, moeten aan een representatief onderzoek worden onderworpen. Wij voelen ons niet bevoegd om een uitspraak te doen over de vraag of er al dan niet een uitbreiding moet komen van de euthanasiewetgeving, maar religieus geïnspireerde bezwaren tegen euthanasie, onder het mom van een pleidooi voor waardigheid en de onoplosbaarheid van het menselijk lijden, helpen ons daarbij zeker niet verder.

Delphine De Smet en **Maarten Boudry** maken deel uit van de groep The Moral Brain aan de UGent.

ALLE ARTIKELS VAN DE LAATSTE 24 UUR » (/NIEUWS/MEEST-RECENT)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal.

(<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)